

bred kritik af universitetslov

UNIVERSITETSLØVEN FRA 2003 HAR FORRINGET forskningsvilkårene, mener seks ud af ti forskere ved universiteterne. DM kræver beskyttelse af den individuelle forskningsfrihed.

af Thomas Bøttcher · tb@dm.dk

Seks ud af ti forskere mener, at universitetsloven har forringet forskningsvilkårene. Det viser en undersøgelse, som *Magisterbladet* har foretaget blandt forskere ved seks universiteter. Ifølge DM's formand sender tallet et klart signal til de partier, der til næste år skal se loven efter i sømmene.

“Et af de helt store problemer er lovens afgrænsning af den individuelle forskningsfrihed. I dag er det universitetets og ikke forskernes ret til at forske frit, der er beskyttet. Men forskningsfrihed bør ikke afhænge af, om en tilfældig leder er villig til at give de ansatte mulighed for at forske”, siger Ingrid Stage.

Derfor ønsker hun, at en kommende revision af loven som minimum præciserer, at forskerne reelt skal have tid til at forske frit. Som det er nu, garanterer loven ikke denne ret, hvis institutlederen ønsker at pålægge de ansatte andre opgaver.

Ingrid Stage mener samtidig, at politikerne formelt bør sikre medarbejderne indflydelse på de beslutninger, der træffes på institutniveau.

“Vi siger ikke, at man bare skal vende

tilbage til tiden før 2003. Men man har koncentreret en masse magt hos institutledelsen, uden at de ansatte har medindflydelse eller mulighed for at sige fra. Det er en meget uheldig situation, fordi det hele står og falder med, om man har en god leder, der er villig til at lytte til de ansatte. Derfor bør der være mulighed for kollegial indflydelse”.

Politisk prioritering har skabt selvcensur

Undersøgelsen peger også på, at forskerne opfatter spørgsmålet om forskningsfrihed som uløseligt forbundet med vilkårene for at finansiere forskningen. Her siger syv ud af ti forskere, at økonomi inden for det sidste år har begrænset deres mulighed for at forske i selvvalgte emner. Halvdelen af forskerne nævner også, at de er blevet mere afhængige af eksterne forskningsmidler, efter at universitetsloven trådte i kraft.

“Den største hindring for den frie forskning er den politisk betingede begrænsning af de forskningsemner, man overhovedet kan gøre sig håb om at søge støtte til, og

den selvcensur, der er resultatet”, lyder det fra en forsker i undersøgelsen.

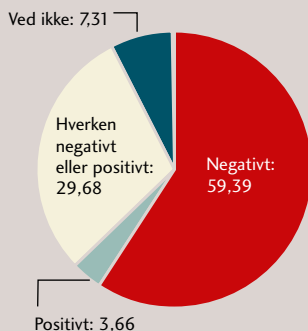
Forskningsminister Helge Sander (V) har klart tilkendegivet, at regeringen fortsat ønsker at øge andelen af politisk prioriterede forskningsmidler. Ifølge Ingrid Stage er det ikke nogen stor trøst, at oppositionen i forbindelse med forhandlingerne om globaliseringsmidlerne til forskning fik hævet andelen af basismidler til universiteterne fra 10 til 25 procent.

“Selvom der efter et voldsomt pres kommer lidt flere basismidler, er der stadigvæk utrolig mange begrænsninger i, hvad universiteterne og forskerne må og kan, når det gælder finansieringen. Man må acceptere, at gennembrud i forskning for det første tager tid og for det andet ikke kan forudsiges”, siger Ingrid Stage.

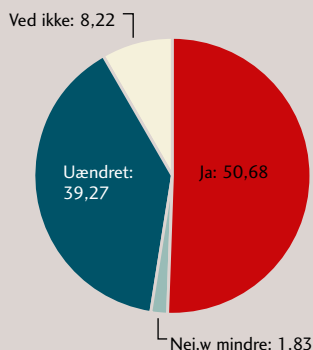
Læs hele forskningstemaet på siderne 16-21. Flere resultater, tal og fakta fra undersøgelsen kan læses i de to følgende numre (nr. 19 og 20) af *Magisterbladet*.

Magisterbladet har spurgt 400 lektorer og professorer ved seks universiteter om deres holdninger til universitetsloven fra 2003. Tallene angiver procenter.

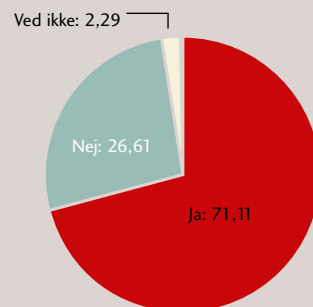
Hvordan har universitetsloven påvirket forskningsvilkårene?

Er du blevet mere afhængig af eksterne finansieringskilder, efter at universitetsloven fra 2003 trådte i kraft?

Har økonomi begrænset din mulighed for at forske i selvvalgte emner inden for det sidste år?

lov har forringet forskningsvilkårene

SEKS UD AF TI FORSKERE

ved landets universiteter mener, at forskningsvilkårene er blevet forringet efter indførelsen af universitetsloven i 2003. Tillidsrepræsentanter vil nu sætte grænser for institutledelsens magt.

af Thomas Bøttcher · tb@dm.dk

60 procent af forskerne ved landets universiteter mener, at universitetsloven fra 2003 har forringet forskningsvilkårene. Tallet stammer fra en undersøgelse, som *Magisterbladet* har foretaget blandt DM-medlemmer på seks universiteter. Undersøgelsen viser også, at en tredjedel af forskerne har oplevet, at loven har begrænset deres forskningsfrihed. Desuden svarer halvdelen af forskerne, at de er blevet mere afhængige af eksterne forskningsmidler, siden universitetsloven trådte i kraft, og 71 procent mener, at økonomi har begrænset dem i at forske i selvvalgte emner.

Som en forsker siger i undersøgelsen:

“Den nye universitetslov har gjort universitetet til en forretning. Vi mister vores faglige identitet og bliver i stedet handlende i en bizar verden, hvor alle kæmper om pengene. Vi skal knokle for at få mulighed for at finansiere det arbejde, vi er uddannede og ansat til. Det er til at tude over”.

Utilfredsheden med forskningsvilkårene er ifølge næstformand for universitetslærerne i DM og fællestillidsrepræsentant på Humaniora på KU Henrik Prebensen udtryk for en klar tendens, på trods af at universitetsloven nogle steder endnu kun har virket i et par år.

“Det er især problemet med finansieringsformerne, der er slået igennem, hvilket ikke er direkte afledt af universitetsloven. Men der er grund til stor bekymring, fordi

FOTO: MARTIN SØBY

“Det er rigtig nok, at der i loven klart står, at man skal værne om forskningsfriheden. Problemet er bare, at man har fjernet muligheden for at værne om forskningsfriheden”, siger ekspert i forvaltningsvidenskab Nils Bredsdorff om afskaffelsen af den kollegiale medbestemmelse på universiteterne.

loven ikke giver forskerne mulighed for at modarbejde nogle af de her tendenser”, siger han.

Henrik Prebensen henviser til, at den individuelle forskningsfrihed er sat under pres i den nye lov på grund af de beføjelser, der er tildelt ledelsen. Den negative holdning til forskningsvilkårene i undersøgelsen skal da også ses som udtryk for udpræget bekymring for forskningsfriheden, mener Henrik Prebensen.

Uindskrænket magt

Forskningsminister Helge Sander (V) har tidligere givet udtryk for, at “den enkelte forskers forskningsfrihed er slået fast med syvtommersøm” i den nye lov. Men det er en sandhed med modifikationer, påpeger ekspert i forvaltningsvidenskab ved RUC Nils Bredsdorff.

“Det er rigtigt nok, at der i loven klart står, at man skal værne om forskningsfriheden. Problemet er bare, at man har fjernet muligheden for at værne om den fra forskerne og overladt det til en udpeget insti-

tutbestyrer at bestemme over forskningen”, siger Nils Bredsdorff.

Striden står blandt andet om den såkaldte instruktionsbeføjelse, der bemyndiger institutlederen til at give de ansatte ordre til at udføre bestemte opgaver. I 2003-loven er beføjelsen så vidtgående, at de videnskabelige medarbejdere kun har ret til at forske frit i den tid, “de ikke er pålagt sådanne opgaver”. Eller som Nils Bredsdorff udlægger det: Institutlederen har i praksis total magt over den enkeltes tid.

Selvom beføjelsen – i mere moderat form – også gjaldt før 2003, har den en helt anden betydning i dag, hvor forskerne med Nils Bredsdorffs ord ikke længere har nogen “modstandsret” i form af kollegial medbestemmelse.

“Der er skabt en fuldstændig enevældig magt, der åbner op for en ladeport af misbrugsmuligheder. Nepotisme, karriereinteresser, ambitioner om at blive en god administrator eller at bygge et stort og fint institut kan blive det, der prioriterer forskningen, fordi disse hensyn eller inte-

resser ingen forskningsmæssig relevans har. Og dertil har du en fuldstændig enevældig magt”.

Frustration over hierarki

Ligesom Henrik Prebensen mener institutleder ved Medievidenskab på Aarhus

Hvis man har en rigtig god institutleder (de findes), og der hersker stor enighed om forskningspolitik, påvirker den nye universitetslov mere indirekte: pres for at indhente eksterne forskningsmidler, publiceringspres osv.”

Fra undersøgelsen

Universitet Steffen Brandorff, at det er for tidligt at vurdere den fulde effekt af loven. Ifølge ham har man på Medievidenskab først mærket til konsekvenserne af loven det sidste års tid. Steffen Brandorff har selv været meget i tvivl om betydningen af instruktionsbeføjelsen.

“For mig betyder den, at jeg kan sige til en ansat, at han har ansvaret for det og det, fx en seminarrække, eller at han skal undervise meget ét år og forske mere et andet. Jeg har været i tvivl om, hvorvidt jeg kan bruge den til at bestemme over

forskningen, men jeg har sagt, at jeg ikke blander mig i det, folk forsker i. Mange medarbejdere har dog reageret negativt, fordi de ikke kan være sikre på, at en anden institutleder fortolker beføjelsen anderledes”, siger han.

Mens enkelte deltagere i undersøgelsen giver udtryk for, at den nye ledelse er bedre end den gamle, giver flere dog udtryk for det modsatte synspunkt. Gennemgående er der frustration over fraværet af kollegial medindflydelse.

“Vi har fået en mere hierarkisk opbygning, som gør adgangen til ledelsen mere besværlig, og som desværre har fået den virkning, at vi ikke længere har nogen rigtig indflydelse på, hvordan instituttet skal udvikle sig”, lyder det blandt andet.

Behov for ændringer

Ifølge Nils Bredsdorff har politikerne et helt legitimt krav om indsigt i, hvad der foregår på universiteterne, når det offentlige hvert år pumper flere milliarder kroner ind i systemet. Han anser det også for urealistisk at vende tilbage til gamle dage.

“Universitetsbefolkningen har tidligere udvist en katastrofal mangel på effektivitet – ikke mindst i ledelsen, og det var ikke unormalt med ”tvangsudpegninger” af institutledere, fordi ingen reelt ønskede jobbet. Så det er klart, at noget skulle ske. Men det var forkert at stramme så meget, som man har gjort. Institutledelsen bliver nødt til at forholde sig til en kollegial forsamling, der i værste fald har mulighed for at afsætte den, fx i et institutråd, således at de faglige beslutninger, der tages, udsættes for den nødvendige åbenhed og kritik”, siger Nils Bredsdorff, der ellers er villig til at accep-

Vigtige ændringer i forskningsfrihedens paragraffer

Styrelsesloven 1973

§ 13 stk. 2: Institutrådet kan ikke træffe beslutning om den enkelte forskers valg af forskningsopgave.

Universitetsloven fra 1992

§ 7 stk. 3: Institutlederen kan pålægge medarbejdere at løse bestemte opgaver med respekt for deres frie valg af videnskabelige metoder.

Universitetsloven fra 2003

§ 17 stk. 2: Institutlederen kan pålægge medarbejdere at løse bestemte opgaver. I den tid, hvor de videnskabelige medarbejdere ikke er pålagt sådanne opgaver, forsker de frit inden for universitetets forskningsstrategiske rammer.

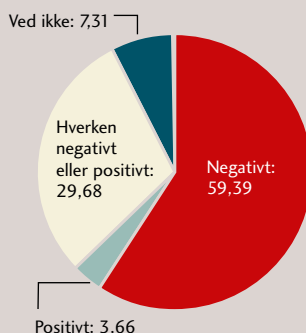
tere både bestyrelser med eksterne flertal og udpegede rektorer.

Også Henrik Prebensen mener, at der er behov for en lovrevision, når det gælder institutledelsens magt.

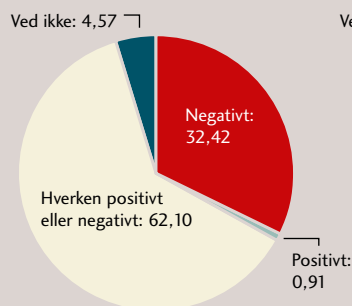
“Man skal sørge for, at der kommer nogle slagkraftige kollegiale organer på institutniveau, hvor alle aktørerne er forpligtede til at involvere sig, både ledelse, forskere, TAP’ere og studerende. Det er afgørende, at medarbejderne har mulighed for at sanktionere ledelsen, og at ledelsens forslag og idéer afprøves kollegialt”.

Som optakt til næste års evaluering af universitetsloven har Magisterbladet spurgt 400 lektorer og professorer ved seks universiteter om deres holdninger til universitetsloven fra 2003. Tallene angiver procenter.

Hvordan har universitetsloven påvirket forskningsvilkårene?

Hvordan har universitetsloven påvirket din forskningsfrihed?

Har institutionens forskningsstrategi hindret dig i at forske i selvvalgte emner?

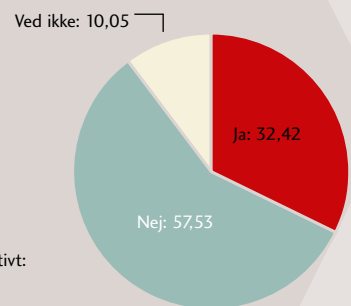

FOTO: SCANPIX

"Jeg forstår ikke de mennesker, der jamrer sig over, at de ikke kan lave fri forskning", siger Povl Krogsgaard-Larsen, direktør i Carlsbergfondet.

ekstern finansiering

DEN VOKSENDE AFHÆNGIGHED af ekstern forskningsfinansiering er godt på vej til at underminere forskningsfriheden, lyder den frustrerende melding fra landets universiteter. Inden for det sidste år har syv ud af ti forskere oplevet, at økonomi har begrænset deres mulighed for at forske i selvvalgte emner.

af Thomas Bøttcher · tb@dm.dk

"Halvdelen af min løn er eksternt finansieret. Godt nok er mine forskningsopgaver "selvvalgte", men det betyder, at jeg søger midler der, hvor chancerne er store for at få penge, og ikke, at jeg forsker i det, som jeg finder væsentligt. Det er yderst frustrerende at være universitetsansat i dag".

Sådan lyder en ledsagende kommentar til Magisterbladets undersøgelse af forskningsfriheden på landets universiteter, og ordlyden er langt fra enestående. Mange forskere i undersøgelsen giver udtryk for frustrationer over det øgede pres for at søge eksterne finansieringsmidler, og mere

end halvdelen svarer, at de er blevet mere afhængige af ekstern finansiering, efter universitetsloven trådte i kraft. Ligeledes siger 71 procent af forskerne, at økonomi inden for det sidste år har begrænset deres mulighed for at forske i selvvalgte emner. Mange oplever, at graden af ekstern finansiering – ikke mindst strategisk og politisk øremærkede midler – udgør en større trussel mod den individuelle forskningsfrihed end fx universitetslovens opgør med medarbejdernes medbestemmelse.

"Den største hindring for den frie forskning er den politisk betingede begrænsning

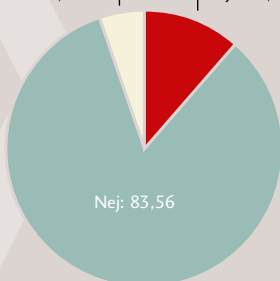
af de forskningsemner, som man overhovedet kan gøre sig håb om at få ekstern støtte til, og den selvinsur, som er resultatet", lyder således en anden typisk kommentar.

Kræftens gåde

Det konservative ugeblad The Economist argumenterede for nylig i en leder for, at strategisk forskning ikke kan erstatte fri forskning, idet bladet henviste til ny forskning, der kan betyde et gennembrud for behandlingen af kræft, forskning, der vel at mærke er inspireret af arbejde skabt langt fra kræftforskningsindustriens mainstream,

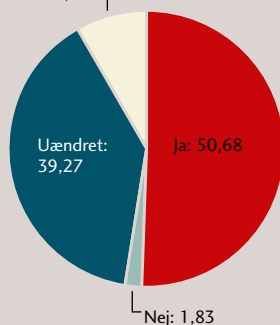
Er der forskningsprojekter, du har måttet opgive, fordi ledelsen ikke ville støtte dem?

Ved ikke: 5,02 | Ja: 11,42

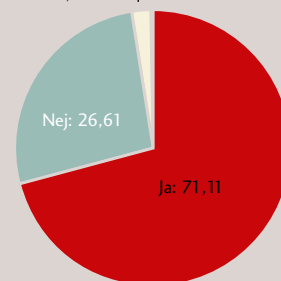
Er du blevet mere afhængig af eksterne finansieringskilder, efter at universitetsloven fra 2003 trådte i kraft?

Ved ikke: 8,22

Har økonomi begrænset din mulighed for at forske i selvvalgte emner inden for det sidste år?

Ved ikke: 2,29

har nået smertegrænsen

Frie forskningsmidler er langt mere effektive til at drive vækst frem end strategiske. Væksteffekten af 100 dollars investeret i forskning var 2,5 gange større i stater, hvor universiteterne har stor forskningsfrihed og autonomi. Faktor 2,5 er en meget stor forskel”.

*Christian Bjørnskov,
lektor, Handelshøjskolen i Århus*

i dette tilfælde inden for stamcelle-forskningen. Hvis det viser sig at være rigtigt, at kræft stammer fra defekte stamceller, som teorien lyder, kan det føre til en helt uventet videnskabelig revolution.

Men selvom man aldrig ved, hvor svaret skal findes i videnskaben, gives flere og flere midler på baggrund af politisk udpegede satsningsområder – ikke mindst i Danmark, hvor det er regeringens politik at reducere andelen af offentlige midler til fri forskning. Heller ikke i et stort privat fond som Carlsbergfondet, der ellers uddeler millioner af kroner som frie midler, møder forskerne forståelse for deres frustrationer.

“Jeg forstår ikke de mennesker, der jamrer sig over, at de ikke kan lave fri forskning. Muligheden for at få midler er efter min mening udmærkede. Selv inden for den strategiske forsknings rammer, og hvis der i øvrigt er en kompetent forskningsledelse, er der rimelig plads til, at den enkelte kan få lov til at udfolde sig, hvis kvaliteterne og evnerne er der”, siger Povl Krogsgaard-Larsen, formand for Carlsbergfondets direktion.

Et tilsvarende synspunkt finder man hos direktør i Lundbeckfonden Steen Hemmingsen.

“Jeg synes, debatten er lidt følelsesla-

det, for der kan jo godt laves fri forskning inden for et strategisk område. Det er fx strategisk at satse på cancerforskning, men meget af den forskning, der finder sted i Kræftens Bekæmpelse, vil jeg betegne som helt fri forskning, som er styret af forskernes kvalifikationer og interesser”.

Steen Hemmingsen mener dog samtidig, at der skal være frie forskningsmidler til universiteterne, og gerne flere end i dag.

“Universiteterne burde have en lidt større andel af frie midler, end den vi ser i dag. En god model kunne være, at Forskningsministeriet lagde 30-50 procent til fri disposition oven i de eksterne midler, som universiteterne selv er i stand til at skaffe”, siger han.

Hønen eller ægget

Men dette synspunkt møder ikke forståelse hverken i DM eller på universiteterne, der betragter ordningen som en de facto konkurrenceudsættelse af basismidlerne, der i forvejen er blevet færre år for år.

Men måske kan hjælpen komme fra uventet kant. Ifølge Christian Bjørnskov, lektor ved Handelshøjskolen i Århus, er det lykkedes et amerikansk forskerteam at påvise, at frie forskningsmidler giver et større økonomisk afkast end strategiske.

For at nå dertil måtte teamet af topforskere under ledelse af Standford-økonomen Caroline Hoxby i første omgang løse en gammel hønen eller ægget-problematik, nemlig om vækst skaber investeringer i forskning og uddannelse, eller om det forholder sig omvendt.

“For at løse problemet fokuserede gruppen på det amerikanske senats budgetkomite, der er sammensat på baggrund af politikernes anciennitet i senatet. Det er altså ikke velstanden i den enkelte stat, men politikernes indflydelse i komiteen, der afgør, hvor mange penge den enkelte stat får til forskning. Resultatet viste, at de politisk tilfældige midler til forskning og udvikling fører til betragtelig vækst”, forklarer Christian Bjørnskov.

Han kalder et andet af gruppens fund sensationelt:

“Resultaterne peger også på, at frie forskningsmidler er langt mere effektive til at drive vækst frem end strategiske. Faktisk kunne de se, at væksteffekten af 100 dollars investeret i forskning var 2,5 gange større i stater, hvor universiteterne har stor forskningsfrihed og autonomi. Faktor 2,5 er en meget stor forskel”.

Den nye universitetslov har gjort universitetet til en forretning. Vi mister vores faglige identitet og bliver i stedet handlende i en bizar verden, hvor alle kæmper om pengene. Vi skal knokle for at få mulighed for at finansiere det arbejde, vi er uddannede og ansat til. Det er til at tude over”.

Fra undersøgelsen

Jeg oplever den nye ledelse som bedre end de tidligere skiftende ledelser. Men det afhænger selvfølgelig meget af lederen”.

Fra undersøgelsen

Den nye universitetslov har afsluttet arbejdsglæden og skabt et dårligere og hårdt fagligt miljø, hvor det er de hurtige og dygtige markedsførende forskere, som bliver prioriteret, og hvor det er den forudsigelige forskning, som får støtte”.

Fra undersøgelsen

langt fra mainstream

PROFESSOR ØJVIND MOESTRUP STUDERER giftige alger. Langt fra den politisk prioriterede forsknings søgelys.

af Thomas Bøttcher · tb@dm.dk

Halvdelen af min løn er eksternt finansieret. Godt nok er mine forskningsopgaver ”selvalgte”, men det betyder, at jeg søger midler der, hvor chancerne er store for at få penge, og ikke, at jeg forsker i det, som jeg finde væsentligt. Det er yderst frustrerende at være universitetsansat i dag”.

Fra undersøgelsen

Den største hindring for den frie forskning er den politisk betingede begrænsning af de forskningsemner, som man overhovedet kan gøre sig håb om at få ekstern støtte til, og den selv-censur, der er resultatet”.

Fra undersøgelsen

Den største ændring, jeg oplever, er, at vi har fået en mere hierarkisk opbygning, som gør adgangen til ledelsen mere besværlig, og som desværre har fået den virkning, at vi ikke længere har nogen rigtig indflydelse på, hvordan instituttet skal udvikle sig”.

Fra undersøgelsen

Men kan kalde det en akademisk ønskesituation. For tre uger siden var Øjvind Moestrup indledende forelæser på en international konference i Hongkong om skadelige alger. Efter måneders hemmeligholdelse og arbejde med at slibe argumenterne til offentliggjorde han her resultater, der gav røde ører hos konkurrerende asiatiske kolleger. Øjvind Moestrup punkterede en antagelse om giftige kiselalgers genetiske struktur, der er blevet publiceret vidt og bredt af et koreansk-japansk forskerteam, der deltog i konferencen.

For at forstå sammenhængen skal algerne forstørres omkring 100.000 gange i et elektronmikroskop. På verdensplan er der omkring 10 personer, der gør det – en af dem er professor Øjvind Moestrup, der har mikroskopet stående i en kælder under Biologisk Institut i København.

Algerne er den i danske og andre farvande helt almindelige planktonalge Dinophysis, der producerer et giftstof, der ophobes i blandt andet muslinger. Striden mellem det asiatiske forskerteam og Moestrup og hans kolleger skyldes, at Dinophysis ikke bare er en plante, der ernærer sig ved fotosyntese, men at den også opfører sig som et dyr og spiser andre planter. Asiaterne har hævdet, at Dinophysis er i stand til at lave fotosyntese takket være en cellekomponent, som den får via de organismer, den spiser. Moestrup og hans kolleger derimod kunne på konferencen påvise, at Dinophysis tværtimod har haft denne komponent i sig i 100.000 hvis ikke millioner af år.

Dna-fejl

Når konferencen foregik i Hongkong, skyldes det, at kineserne efter årtier med ukontrolleret udledning af spildevand har fået temmelig mange skadelige alger i deres søer og havmiljøer.

“Hvis der er muligheder i en privat fond, så søger jeg hellere dem. De private fonde – fx Carlsbergfondet – ved godt, at de skal gå efter den grundforskning, der har den højeste kvalitet. Det burde forskningsrådene også gøre”, siger professor på Biologisk Institut på Københavns Universitets Øjvind Moestrup. Han har valgt forskningsrådene fra.

“De har lavet et frygteligt svineri og er ved at forstå omfanget af det. I Vesten er der til gengæld rigtig megen viden om emnet, og den viden er vi så ved at overføre til blandt andet kineserne. Vi er gode til at undersøge algerne og hurtige til at vurdere konsekvenser og risici. Faktisk afholder vi kurser over hele verden”, fortæller Øjvind Moestrup.

Men hvorfor tog asiaterne fejl? Fordi de benyttede sig af molekylær genetik eller rettere: molekylær genetik *alene*. Det ikke, fordi der er noget i vejen med dna-forskning, tværtimod. Det er en effektiv og hurtig metode, der har revolutioneret videnskaben. Men dna-forskningen har vist sig at indeholde fejl, og det er her, elektronmikroskopet under Biologisk Institut i København kommer ind i billedet. Ved at kombinere de to metoder fandt Moestrup og en ph.d.-studerende frem til, at der var fejlkilder i asiaternes forskning.

“Jeg har beskæftiget mig med encellede alger de sidste 35 år og blev udlært i brugen af elektronmikroskopet hos en ekspert i England. Det er en tidskrævende og besværlig metode, hvor man først skal dyrke materialet op i store kulturer og herefter fiksere dem og indsvøbe dem i plastik for til sidst at snitte dem i 600 nanometer tynde stykker, hvilket er dødsvært. Dna-

FOTO: HENRIK PETIT

metoden indgår i dag i næsten alle mine projekter, og det er netop kombinationen af de to metoder, der er interessant, fordi vi derved kommer tættere på sandheden”, siger Moestrup.

Opgav forskningsråd

Det er ikke bare svært, det er også hunde-dyrt. Mikroskopet koster 2 mio. kroner, og bare servicekontrakten løber op i 70.000 kroner om året. Det er et pænt beløb, når man som Moestrup og hans øvrige kolleger på instituttet har været udsat for nedskæringer de sidste otte år. I dag får de hver især 30.000 kroner om året til forskning plus nogle ekstra kroner for vejledning af studerende.

“Vi skal bruge 100.000 kroner om året til at holde mikroskopet ved lige. Pengene skraber jeg ind blandt brugerne, hvilket vil sige fra deres eksterne bevillinger, for det er dem, vi lever af. Har man ikke en bevilling, slipper man billigt, mens dem med en god bevilling bliver bedt om at hoste op med større beløb”, siger Øjvind Moestrup.

Besværet med at indsamle penge til mikroskopets drift overskygges dog let af udfordringen i at skaffe eksterne forskningsmidler fra offentlige puljer i en tid, hvor færre og færre penge gives til den type forskning. Øjvind Moestrup laver:

grundforskning. Sidste år opgav han at skaffe penge fra forskningsrådene og koncentrerede i stedet for indsatsen om en stor ansøgning internt på fakultetet.

“Forskningsrådene har en tendens til at give penge til det, det er oppe i tiden, og flere og flere midler er øremærkede”, lyder hans forklaring.

Men fakultetsansøgningen gik ikke igennem.

“Jeg brugte en måned på at lave ansøgningen og involverede en frygtelig masse mennesker”.

Sanders fejlslutning

Der er alternativer til det danske finansieringssystem, ikke mindst EU-midlerne, men det er en lang og sej kamp, som ofte fører til afslag, nye ansøgninger og afslag, før man kan gøre sig håb om at få midler, mener Øjvind Moestrup.

“Hvis der er muligheder i en privat fond, så søger jeg hellere dem. De private fonde – fx Carlsbergfondet – ved godt, at de skal gå efter den grundforskning, der har den højeste kvalitet. Det burde forskningsrådene også gøre”.

Og det burde forskningsminister Helge Sander også forstå, påpeger Øjvind Moestrup og fortæller om en af sine tidligere kolleger for at forklare, hvad det er, Sander

Efter den nye ledelsesstruktur har min nærmeste leder flere gange forsøgt at få mig til at ændre min forskning”.

Fra undersøgelsen

med hans politisk øremærkede midler har overset.

“Grete Hasle var professor ved Oslo Universitet og interesserede sig meget for de excellede alger, der heder kiselalger. I mange år regnede man det for uinteressant, og da jeg besøgte hende i 1970'erne, havde hun stort besvær med at skaffe midler. Men så i 1987 begyndte folk at dø oppe på Prince Edward Island i Canada, og det viste sig, at det netop var de kiselalger, hun arbejdede med 20 år før, der var årsagen. Hun fik identificeret planterne, og i løbet af voldsom kort tid blev hun en meget eftertragtet person, også fordi giftstoffet i algerne begyndte at dukke op andre steder i verden. Så den forskning, hun lavede for tyve år siden, og som ingen syntes var relevant, blev pludselig voldsom relevant”.